

Sädgås

Häckfågel i norra Sverige från Dalarna och norrut, framför allt i Västerbottens och Norrbottens läns inland, i störingsfria skog-myrramosaiker med inslag av sjöar och vattendrag. Förekomsten under häckningstid är inte noggrant känd. Mycket få bon hittas, liksom häckningar över huvud taget. I liknande områden finns ruggningsplatser där flockar av icke-häckare och yngre gäss byter fjädrar under sommarmånaderna.

Rödlistestatus 2015: Nära hotad (NT)

Populationsutveckling:

1980–2012: stabil

2001–2012: stabil

Fågeldirektivet: Nej

Häckningsperiod: 20 april – 20 augusti

MAR Mikael Arinder/Skånska bilder

Ekologiska krav

Sädgåsen häckar i skogsområden (barrskog men också låglänt fjällbjörkskog) med större, blöta myrar med inslag av gölar, sjöar och/eller vattendrag. Gräsrika myrar, vegetationsrika stränder och skogsklädda myrar är viktiga miljöer. Bona placeras oftast i skog på myr eller fastmark – ibland flera hundra meter från öppen våtmark – men kan också ligga ute på öppna myrar. Gässen flyger ofta kilometervis för att beta, och även ungpullarna är rörliga.

Under ruggningen i juni–juli är gässen flygoförmögna under några veckor. Vuxna och yngre gäss som inte häckat samlas då i större flockar (upp till flera hundra individer) i några utvalda områden. Ruggningsplatserna liknar häckningsplatserna, och de blöta myrarna och sjöarna ger en den nödvändiga kombinationen av föda och skydd. Under ruggningstiden är blåbär en viktig föda tillsammans med starr, gräs och fräken på våtmarker. Frånvaro av mänskliga störningar är mycket viktigt, särskilt för de ruggande flockarna som troligen kan överge en ruggningsplats permanent efter upprepad, allvarlig störning.

Det finns inga uppgifter om att karaktären på omgivande skogsmark har avgörande betydelse för arten om det finns skyddszoner mot våtmarkerna, men t.ex. försvårar troligen täta planteringar framkomligheten. Däremot måste området vara ostört.

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Bedömningen av vilken hänsyn som krävs kan bli olika beroende på de lokala förhållandena. För sädgåsen är ruggningsplatserna mest känsliga för störningar.

- Undvik avverkning eller andra skogliga åtgärder (inklusive plantering, markberedning, röjning) under perioden 20 april – 20 augusti inom 500 m från kända eller troliga

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

---

häckningsplatser, respektive under 15 juni–31 juli i områden där sädgäss har ruggningsplats.

- Dra inte skogsbilvägar i områden med ruggningsplatser eller i anslutning till myrområden där sädgäss häckar/förmodas häcka.
- Undvik kalavverkning av skogsbestånd som utnyttjas av ruggande flockar och lämna funktionella skyddszoner mot bäckar, sumpskogar, sjöar och myrar. Undvik så långt möjligt avverkning på trädklädda myrmarker och på mindre myrholmar.
- Undvik skyddsdikning och rensning av eventuella befintliga diken.

Skogsvårdslagen säger

- Lämna skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, kulturmiljöer m.m. (SKSFS 7:21)
- Undvik att köra i våtmarker (SKSFS 7:28)

Indikator på skyddsvärd skog

Häckningar och ruggningsplatser indikerar större, ostörda områden med värdefulla våtmarksmiljöer. Ofta finns det på sådana platser ofta skogliga värden, men förekomst av arten i sig indikerar dock inte värdefulla skogsmiljöer.

Regionala skillnader

De svenska sädgässen hör till två olika "delpopulationer". Förekomsten från Dalarna till och med södra Lappland är svagare än förekomsten i norra Lappland och Norrbotten, men populationen är över huvud taget så liten att det inte är motiverat att behandla de geografiska områdena olika.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Bomma skogsbilvägar i känsliga områden under perioden 20 april – 20 augusti för att minska störningar från bärplockare, fågelintresserade och andra.
- Koncentrera frivilliga avsättningar till myrholmar och äldre skogsbestånd mot myrar eller vatten i sådana områden som utnyttjas av sädgäss.
- Hyggesfritt skogsbruk i myr-skogmosaiker är sannolikt positivt för arten.
- Återställning av dikade myrar, sumpskogar eller sänkta sjöar genom att dämna eller täppa igen diken kan vara positivt för arten. Större åtgärder behöver dock planeras noga och kan kräva tillstånd.

Lästips

Artfakta för sädgås. ArtDatabankens webbplats, <http://artfakta.artdatabanken.se/>